

Politieke Markt

Zitting van 1 juni 2021
Beleid en Uitvoering - Samenleving en
Ontwikkeling

Adviesaanvraag transitie bibliotheek - advies vragen

Auteur

Dennes Frikken

Overlegd met

Eibe Karssenbergh, Gerald Smilda, Judith de Groot.

Portefeuillehouder

T. Jongman

Samenvatting

Het bestuur van de bibliotheek de Kop van Overijssel heeft op 1 mei 2021 aan zowel het college als de raad van de gemeente Steenwijkerland een brief gestuurd.

Het bestuur van stichting bibliotheek Kop van Overijssel wil de toekomstige financiële positie van de Bibliotheek Kop van Overijssel onder de aandacht brengen en vraagt aan college en raad om heroverweging van het huidige financiële beleid. Zonder heroverweging stelt de bibliotheek dat ze haar taken niet goed kan uitvoeren. De bibliotheek stelt dat er dan 3 vestigingen sluiten en op termijn gestopt wordt met de ontwikkeling van KennisLab. Tot slot zal de hoofdvestiging in Steenwijk fors verkleind worden.

Standpunt college

Om te komen tot een toekomstbestendige bibliotheek heeft de gemeente Steenwijkerland in 2018 een nieuwe koers ingezet. Deze is vastgelegd in de Cultuurvisie 2018 en nader uitgewerkt in de prestatieafspraken. Het college mist momenteel ondernemerschap en strategische visie en steekt daarom scherp in richting de bibliotheek om haar verwachtingen helder te maken. Met als doel een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening.

Vragen voor de raad

Het college is van mening dat zij moeten vasthouden aan de ambities voor een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening voor onze inwoners, waarbij ondernemerschap en visie een grote rol hebben. Het college hoort echter ook graag van uw raad uw visie hierop en uw aandachtspunten hiervoor.

Adviesnota

Inleiding

Het bestuur van stichting bibliotheek Kop van Overijssel heeft op 1 mei jl aan zowel het college als de raad van de gemeente Steenwijkerland een brief gestuurd. Het bestuur van de bibliotheek wil de toekomstige financiële positie van de Bibliotheek Kop van Overijssel onder de aandacht brengen en vraagt om heroverweging van het huidige financiële beleid. Zonder heroverweging stelt de bibliotheek dat ze haar taken niet goed kan uitvoeren. De bibliotheek stelt dat er dan 3 vestigingen sluiten en op termijn gestopt wordt met de ontwikkeling van KennisLab. Tot slot zal de hoofdvestiging in Steenwijk fors verkleind worden.

Wij willen uw raad graag betrekken en dat doen we aan de hand van een adviesnota. Wij willen de raad informeren over het procesverloop en om advies vragen.

Procesverloop - beschrijving in begeleidende memo

We hebben een begeleidende memo opgesteld. Deze memo bestaat uit de volgende onderdelen;

1. Beschrijving ingezette koers gemeente Steenwijkerland inclusief kader en uitgangspunten, achtergrond waaronder trends & ontwikkelingen + uitdagingen voor de toekomst van het bibliotheekwerk.
2. Wat is nodig om op koers te blijven. Concrete omschrijving wat volgens de gemeente Steenwijkerland nodig is om te komen tot de gewenste bibliotheekvoorziening.
3. Beschrijving van de huidige situatie, aangegeven wordt waar gemeente en bibliotheek momenteel staan in het proces en wat de knelpunten zijn.
4. Beantwoording van de vragen die door de bibliotheek zijn gesteld.

Adviesaanvraag

Het college is van mening dat zij moeten vasthouden aan de ambities voor een toekomstbestendige bibliotheekvoorziening voor onze inwoners, waarbij ondernemerschap en visie een grote rol hebben. Het college hoort echter ook graag van uw raad uw visie hierop en uw aandachtspunten hiervoor.

Beschrijving van het vraagstuk

Transformatie bibliotheekwerk - klaar voor de toekomst

De wereld om ons heen verandert. Dat geldt zeker voor de wereld van de bibliotheek. De bibliotheek verandert van een traditionele uitleenfunctie naar een maatschappelijke en educatieve bibliotheek die midden in de samenleving staat. Hierbij is het van belang dat de bibliotheek voldoet aan zowel de kaders van de Bibliotheekwet (WSOB 2015) als aan de opgaven zoals opgenomen in het in 2020 afgesloten bibliotheek convenant 2020-2023.

Om te komen tot een toekomstbestendige bibliotheek heeft de gemeente Steenwijkerland in 2018 een nieuwe koers ingezet. In 2018 is de cultuurvisie 'Kansen door verbinden' door de raad vastgesteld. In de cultuurvisie zijn kaders en doorontwikkelingspunten voor de bibliotheek opgenomen. Deze kaders zijn vertaald naar prestatieafspraken die in samenspraak met de bibliotheek in december 2019 tot stand zijn gekomen. Basis voor deze prestatieafspraken vormt de Bibliotheekwet aangevuld met lokale thema's zoals cultuureducatie en preventie laaggeletterdheid.

Naast de eerder genoemde opgave speelt in Steenwijkerland ook nog een relevant huisvestingsthema; de verhuurder van de hoofdlocatie van de bibliotheek heeft recentelijk aangekondigd dat deze locatie wordt afgestoten. Een nieuwe hoofdlocatie is noodzakelijk. Het meerjarenbeleidsplan van de bibliotheek is toe aan een grondige herziening want deze dateert van 2015. Tot slot heeft de gemeente, in het kader van hernieuwd perspectief, een taakstellend budget van € 80.000 aangekondigd die in 2023 wordt geëffectueerd.

Deze opgaven vragen om een goed doordachte visievorming van de bibliotheek. Hoe ziet de toekomst eruit, hoe bereikt de bibliotheek haar doelgroepen en wat is daarvoor nodig aan voorzieningen? Welke kansen zijn er op het gebied van ontwikkeling en samenwerking? En hoe wordt dit allemaal gefinancierd?

Complexe opgave - gemeente en provincie denken mee

De gemeente realiseert zich goed dat deze transitie complex is. Daarom hebben wij de afgelopen periode gesprekken gevoerd met de bibliotheek en zijn wij nog steeds in gesprek om te komen tot de noodzakelijke doorontwikkeling. Insteek van deze gesprekken is om de bibliotheek daar waar nodig te

ondersteunen of te adviseren, bijvoorbeeld adviseren over mogelijkheden ten aanzien van herhuisvesting of over praktijkvoorbeelden van vergelijkbare casussen. Daarnaast hebben wij de intentie om in de PPN van 2022-2025 een winstwaarschuwing op te nemen, omdat wordt ingeschat dat de bibliotheek meer tijd nodig heeft om de besparingsopdracht te kunnen doorvoeren.

De provincie Overijssel heeft eveneens aangegeven de bibliotheek te willen helpen door vanaf 1 januari 2022 € 100.000 per jaar met een looptijd van maximaal 3 jaar beschikbaar te stellen. De provincie stelt hierbij als voorwaarde dat de middelen worden ingezet voor doorontwikkeling naar een maatschappelijk en educatieve bibliotheek die past bij de deelnemende gemeente en dat de deelnemende gemeente eveneens bijdraagt in de vorm van cofinanciering.

Deze regeling wordt de komende periode nader uitgewerkt. De gemeente Steenwijkerland denkt op verzoek van de provincie mee over nadere invulling.

Resultaat, waar staan we nu?

Wij hebben aangegeven dat een strategische visie en plan van essentieel belang is om de gevraagde doorontwikkeling daadwerkelijk te kunnen maken en in aanmerking te komen voor de hulp vanuit de provincie.

Ondanks de gevoerde gesprekken en initiatieven zitten we nog niet op de gewenste vlieghoogte. De concept meerjarenvisie zoals door de bibliotheek opgesteld, is nog onvoldoende concreet uitgewerkt.

Argumenten

- De gemeente mist nog strategische kwaliteit
 - Dit uit zich in een weinig concreet meerjarenplan zonder omschrijving van de meerwaarde van de bibliotheek voor inwoners, een duidelijke toekomst visie en doorontwikkelingsplan.
 - Een doelgroepenanalyse ontbreekt evenals een helder overzicht van de vestigingen en de onderlinge samenhang.
 - Een heldere programmering voor de komende periode is onvoldoende uitgewerkt.
 - De meest recente ontwikkelingen zoals het genoemde bibliotheekconvenant 2020-2023 zijn niet meegenomen.
 - Er is onvoldoende gebenchmarkt en onvoldoende gekeken wat nodig is om doorontwikkeling te realiseren. Denk hierbij aan de inzet van een onafhankelijk extern deskundige die de stichting helpt om de doorontwikkeling te kunnen maken.
- Gemeente mist cultureel ondernemerschap, creativiteit en regie
 - De directievoering is niet gericht op het verminderen van de subsidieafhankelijkheid en verkrijgen van meer eigen inkomsten. Er wordt enkel ingegaan op kostenreductie en compensatie van oude indexatiegelden.
 - Er wordt op individueel locatieniveau nog onvoldoende gestuurd op kritische prestatie indicatoren zoals kosten vs. baten.
 - Alternatieve huisvestingsopties in de kleine kernen zijn onvoldoende onderzocht. De bibliotheek gaat direct uit van sluiting 3 locaties zonder te onderzoeken of er alternatieve mogelijkheden zijn.
 - Regie in de vorm dat de bibliotheek als cultureel ondernemer de regie neemt en onderzoekt wat nodig is aan toekomstige huisvesting van de hoofdlocatie op grond van een gedegen meerjarenvisie.
 - Regie in de vorm van actief op zoek gaan naar samenwerking met andere partijen wordt gemist.

Vervolg

Gezien de actualiteit is aan de agendacommissie het verzoek gedaan deze adviesnota te agenderen voor de Politieke markt van 1 juni.

Besluit

Beslispunt 1

Het college besluit om de gemeenteraad advies te vragen over ingezette koers ten aanzien van de bibliotheek in Steenwijkerland.